

L Institut de Recerca i Tecnologia Alimentàries (IRTA) és una empresa pública de la Generalitat de Catalunya, dependent del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, que té com a missió la recerca, el desenvolupament tecnològic i la transferència de tecnologia en el sector agroalimentari. En ser un organisme sectorial, una de les claus de la seva funció és la vocació de transferència al sector dels avanços i resultats de la recerca que puguin contribuir a la innovació tecnològica del sector per augmentar la competitivitat. Per tant, des de l'IRTA no s'ha tractat tant de treballar pel sector, que considerem que seria del tot insuficient, sinó de treballar amb el sector, involucrant-lo en el món de la recerca i el desenvolupament (R+D) i aprofitant-ne les indicacions i suggeriments en l'obertura de línies de recerca d'interès. Això és especialment cert en el cas del nostre programa de recerca, desenvolupament i transferència tecnològica (R+D+T) en fruita dolça, un dels programes que més recursos requereix per l'IRTA. Els principals projectes desenvolupats estan relacionats amb la millora genètica, l'avaluació de nou material vegetal (varietats i patrons), la tecnologia de la producció (reg, tipus de plantacions, formació dels arbres, tractaments, producció integrada), la qualitat (fermesa) i les propietats i tècniques de conservació. Durant l'any 2002 s'ha endegat un programa de millora genètica de varietats de poma i pera que considerem especialment important, sobretot si es té en compte la magnitud del sector de la fruita dolça a Catalunya —una producció completament agrària anual al voltant dels 300 milions d'euros— i la incidència que té la innovació en el producte a l'hora de definir-ne la competitivitat i el valor afegit.

Les pomes i peres del futur

Manuel Pérez i Gámez, coordinador de Transferència Tecnològica de l'IRTA

L'accés a noves varietats d'interès procedents de programes de millora realitzats en altres zones sempre ha estat dificultós per diverses raons, entre les quals destaquen la manca d'adaptació a les nostres condicions de sòl i de clima i la incidència negativa sobre el color, la textura, la caiguda fisiològica i altres factors que determinen les característiques del producte. Darrerament s'han començat a constituir els anomenats clubs de producció amb accés restringit a determinades varietats noves que obstaculitzen encara més la utilització de varietats interessants i de qualitat. Per tot això, des de l'IRTA es va plantejar la necessitat d'iniciar un programa de millora de varietats de pomera i perera a Catalunya. Les dues premisses principals van ser, primer, que el programa s'havia d'iniciar en col·laboració amb una institució de llarga i provada experiència, amb èxit, en l'obtenció i el desenvolupament de noves varietats de fruita dolça. La segona premissa era que l'IRTA comencés el programa en estreta col·laboració amb el sector productor de fruita dolça.

La institució triada per col·laborar en el programa de millora va ser l'Institut de Recerca HortResearch de Nova Zelanda, líder mundial en selecció i millora de fruita dolça. L'acord preveu una col·laboració de caràcter general que engloba aspectes de fructicultura, biotecnologia i postcollita i un acord específic per a un programa de millora genètica de varietats de poma i pera per a zones de producció càlides, com ara Catalunya. Quant a la intervenció del sector productor en el programa, aquesta es va fer a través de la creació d'una Agrupació d'Interès Econòmic, sota el nom de Fruit Futur, formada per Actel, Nufri i Poma de Girona, amb l'IRTA com a soci tecnològic. La participació de Fruit Futur en el programa consisteix en la definició d'objectius de millora i, quan arribi el moment, en l'avaluació de seleccions avançades, la realització de tests de mercat i les estratègies de comercialització de les varietats futures.

Els objectius del programa de millora en fruita dolça són la creació de noves varietats comercials de pomera i perera d'alta qualitat gustativa, polpa ferma i sucosa, amb textura cruixent, diversitat de colors i dates de collita, amb bones aptituds per a la manipulació i la conservació i, finalment, amb una bona adaptació a les nostres zones de producció.

El programa significa un esforç molt important per a tots els implicats, tant del sector públic com del privat, pel nivell d'inversió necessari i per la magnitud dels mitjans humans i tècnics que es faran servir en el desenvolupament d'un programa a llarg termini, en el qual els primers resultats fiables trigaran entre vuit i deu anys a arribar-hi. Estem segurs que la recerca i la innovació tecnològica és una de les claus principals per col·laborar en la millora de la competitivitat d'un sector com el de la fruita dolça, que sempre s'ha caracteritzat pel dinamisme i l'adaptació a les noves tecnologies.

